

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-LEI

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. GERBAN, G. MEITANI.

N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SERETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

VOTUL UNIVERSAL

ȘI

REPREZINTAREA MINORITĂȚILOR

„Dreptul“ este și trebuie să rămâne strein de politica militantă. Este însă în scopul său de a fi, de a se ocupa de orice atinge politica doctrinală.

Iată de ce vorbind de votul universal, nu voi spune nici un cuvânt cu privire la semnificarea alegerilor din România-Mare, la modalitatea luptelor electorale și la rezultatele ce constatăm. Se impune însă discutarea doctrinală a *votului*.

Trebuie să fie el restrâns sau recunoscut tuturor? Răspunsul ține de întrebarea principială: Votul este un *drept* sau o *funcțiune*?

Dacă este o funcțiune, el nu poate fi recunoscut decât organelor în stare—capabile—de a exercita funcțiunea.

În acest sistem votul trebuie să fie recunoscut acelor cetățeni ai Statului, cari poartă semnul capacității electorale, stabilit de oarecari prezumțiuni: meritul, știința, experiența afacerilor publice, munca, averea, distincția socială.

Dacă votul este un drept, el trebuie garantat oricărui cetățean, fără nici o deosebire.

Intr'un sistem extrem, una sau alta, ne izbim de mari neajunsuri. Votul-*funcțiune* este un privilegiu care suprimă dreptul fiecăruia de a se guverna pe sine și a delega la exercițiul suveranității. Votul-*drept*, ne duce la cultul incompetenței, la subordonarea superiorităților politice și sociale celor inferioare. De aci democrația desfrânată, demagogia, înălțurarea oamenilor de merit, specula votului cu fâgădueli periculoase, anarhia.

De aceea doctrina sănătoasă a dreptului

public cere ca în organizația electorală votul să fie și drept și funcțiune. Cu chipul acesta se temperează, se reduc neajunsurile soluțiilor extreme. Da, vor vota toți, însă se va determina mai dinainte valorile voturilor și se va crea un impuls alegătorilor de a se valorifica ei însăși prin ei. Iată de ce în vara anului 1917 la Iași am propus Senatului revizuirea art. 57—73 din Constituție, cum se vede din proiectul ce publicăm mai jos.

Propuneam votul universal, însă *uninomial* pentru a nu violenta și falsifica conștiința alegătorului, și cumulativ, pentru a nu anihila valorile electorale.

Totdeauna, pentru a asigura și reprezentarea minorităților, mai propuneam ca fiecare alegător să poată da unui candidat votul ce este în drept a-l da, și unui alt candidat din numărul celor pe cari are dreptul de a-i alege.

Votul omului care nu știe scrie și citi, care abia are cu ce trăi din o zi în alta, care nu are familie, care ignoră absolut cu totul viața politică, nu poate fi egal cu votul omului de stat încercat, sau cu al oamenilor de știință, cu al acelor cari au avere și familie.

Nu știu cărei intrigi politice de grup parlamentar se datorește faptul că eu nu am fost măcar ales în comisia de alcătuire a legii de revizuire a sistemului constituțional electoral și a art. 19 asupra exproprierii și improprietății propusă de mine încă dela 1908.

Acestei împrejurări se datorește faptul că votul cumulativ (plural) pe care acum un mare curent de opinie îl voește ca corectiv al cultului incompetenței, n'a fost nici discutat, iar Senatul a rămas fără organizație specială, fiind un fel de a doua Cameră a deputaților, lipsit de condițiile determinate pentru a fi cu adevărat corp ponderator.

Cititorul poate vedea că, în sistemul ce propun, reprezentarea minorităților se dobândește într'un chip foarte simplu, fără complicații de calcule matematice controversabile, și fără a recurge la ficțiuni care înlătură voința alegătorilor:

C. G. DISSESCU

Iată și proiectul de lege prezentat de d-l Dissescu sub formă de petițiune Senatului din Iași :

D-lui Președinte al Senatului Român,

În ședința Senatului din 12 Martie 1908 am propus exproprierea pentru împrumutarea țăranilor lipsiți de pământ. Reprezentanți ai partidului conservator și ai partidului liberal au combătut această părere. Mai târziu atât partidul conservator cât și cel liberal au primit exproprierea hotărînd revizuirea art. 19 cu privire la cauzele de utilitate publică.

Camerele din Iunie 1914 au declarat cari sunt dispozițiunile din Constituție cari trebuiesc revizuite.

Propui ca proiectul de lege pentru noile dispozițiuni constituționale să fie făcut pe bazele ce arăt mai jos. Cer ca proiectul alcătuit de Parlament înainte de a fi votat să fie adus la cunoștința Capului Statului pentru ca în urmă Adunările cele noi, potrivit art. 128, alin. III din Constituție, să procedă „în acord cu Regele” la modificarea punctelor supuse revizuirii.

I.

a) Expunere de motive

Aliniatul întâi al art. 19 trebuie să aibă o altă redacțiune, întrucât stilul emfatic în care Mirabeau formulă la 1789 principiul respectului proprietății este demodat. Așa redactat conținutul acestei dispozițiuni, el nu răspunde la valoarea juridică ce o are. După litera alin. I al art. 19, exproprierea s'ar referi numai la imobile, nu și la mobile și exproprierea necesitate de diferite monopoluri ale Statului. Nici creanțele contra Statului nu s'ar putea converti.

Aceste concluzii sunt false, căci rechiziția este o formă a expropriării mobiliare, iar fabricile și unele industrii sunt supuse expropriării. De aceea propun o altă redacțiune a aliniatului I al art. 19. (Vezi mai jos textul propunerii proiectului).

La alin. II al art. 19, trebuie înlocuit cuvântul *legalmente* cu cuvântul *prin lege*, de oarece orice expropriere urmează a se face prin lege, nu prin simple acte administrative.

* * *

Actualul art. 19 în aliniatul III prevede enumerativ cauzele de utilitate publică. Aceasta se explică prin fapte istorice datorite legii rurale dela 1864. Nici o

constituție nu arată cauzele de utilitate publică. A le fixa cum face proiectul comunicat (transacțional) și a primi numai pentru astă unică dată exproprierea pentru împrumutarea, înseamnă a lega generațiunile viitoare pentru a nu mai putea face o altă expropriere. Zadarnică înlănțuire ! probă exproprierea ce facem astăzi modificând Constituția.

Constituția franceză din 1848 hotărîse că ea nu se poate schimba. Aceasta n'a împiedecat lovitură de Stat din 1851, care a suprimat-o în totul.

În textul expropriării pentru împrumutarea țăranilor am prevăzut un minimum intangibil în interesul economic al exploatării agricole și al dezvoltării ce trebuie să asigurăm muncii și tuturor claselor sociale. Din alăturatul tablou se poate vedea că marea proprietate rurală particulară poate da ca la două milioane hectare, fără să fie nevoie să introducem în Constituție dispozițiuni de amănunte cu aparență de precizie și în realitate vagi, căci progresivitatea nu este fixată fiind lipsită de baze statistice. Ea poate fi abuzivă, dând naștere chiar la anomalii, cum se poate vedea din alăturatul tablou. *Observație.* Noua dispozițiune constituțională ce propune proiectul tranzacțional cu privire la modalitatea expropriării pentru cele două milioane hectare din proprietatea particulară lasă loc la nesiguranța expropriării în cazul când actualele Camere de revizuire n'ar legifera asupra stabilirii progresivității pentru pământul de dat. Ce vor face viitoarele Adunări? Sunt ele legate constituționalmente de dezideratul ce formulăm chiar în mod imperativ?

Când se va putea face această legiferare? Și dacă nu se va face, cade, fie și vremelnicește, principiul expropriării? De sigur nu cade pentru totdeauna, dar el rămâne suspendat de stabilirea progresivității. Ar trebui ca sau să se precizeze progresivitatea sau să se suprimă dezideratul modalității, rămânând numai arătarea în textul constituțional că se va face exproprierea pentru împrumutarea țăranilor în cel mai scurt timp. Dar și acesta ar fi un simplu deziderat. De aceea propun redacțiunea ce dau eu și principiul expropriării pentru împrumutarea și modalitatea ei prin stabilirea unui minimum intangibil. Propunerea mea este clară, completă și lucrătoare de acum. Am prevăzut și o limitare a proprietății mari, căci pământul este limitat, iar lupta pentru existență exclude acapărarea pământului.

În proiectul ce propun am prevăzut modalitatea plății creanțelor privilegiate și hipotecare în bani. Cred că creanțele hipotecare, în afară de creditul rural, nu trec de 450 milioane.

În altfel exproprierea s'ar face nu numai pentru imobile dar și pentru creanțe, ceea ce nu intră în scopul și rostul reformelor.

Am declarat titlurile ce se dau în plată imobile prin destinațiune, pentru a da exproprierei caracterul unei subrogațiuni reale pentru siguranța familiilor și a respectului tradițiilor țării. Ele sunt și nominative pentru a împiedica speculația și agiotagiul. Proiectul ce propun prelungește inalienabilitatea, fără care împroprietărirea n'ar da rezultatele ce voim pentru conservarea țăranimii. Pentru a înlesni modalitatea folosinții pământurilor rurale, schimbul rămâne permis ca și azi. Fracționarea pământului prin împărțeli în caz de moarte a împroprietăritului este un pericol netăgăduit. De aceea propun prohibițiunea împărțelii loturilor de 5 hectare. Ele trec asupra comunei unde domiciliază proprietarul celor 5 pogoane, îndatorată de a plăti valoarea celor în drept.

Astfel se va forma un domen comun al pentru folosința comunilor, în special a celor lipsiți de lotul lor. Am admis și răscumpărarea embaticurilor pentru a libera proprietatea de sarcini perpetue.

În privința reformelor electorale, pentru considerațiuni cunoscute am admis sufragiul universal direct, uninominal. Dacă se face acum și reforma electorală pentru Senat, cer ca să fie pe aceleași baze, de oarece Senatul român are alt caracter decât Senatul englez, francez, italian și al Statelor-Unite.

El reprezintă Națiunea, iar nu clase ori corpuri sociale sau unități politice. Trebuie, prin urmare, ca Senatul să fie eligibil pe aceleași baze cu dispozițiuni constituționale cari să facă din Senat corpul politic care armonizează puterile în Stat și împiedică crizele politice; de aceea propun și senatori numiți de Rege din anumite categorii.

Pentru a înlătura neajunsurile sufragiului universal, pentru a tempera puterea abuzivă și câte odată înconștientă a numărului care înlătură oamenii încercați în viața politică, propun ca valorile electorale să nu fie egale, fiecare alegător putând cumula voturi și reprezentarea minorității prin cel mai simplu mijloc: votul cumulativ. Fiecare alegător va putea da unui candidat votul ce este în drept a-l da și unui alt candidat din numărul celor pe cari are dreptul de a-i alege.

b) Textul proiectului

Art. 19 al Constituției să fie modificat în chipul următor:

Proprietatea de orice natură precum și creanțele asupra Statului sunt drepturi cari nu pot fi restrânse decât în cazurile și cu condițiunile prevăzute de legi.

Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică constatată prin lege și după o dreaptă și prealabilă despăgubire.

Exproprierea și despăgubirea prealabilă se vor hotări de puterea judecătorească.

Se vor împroprietări prin expropriere din pământurile cultivabile țăranii lipsiți de pământ dându-se întâietate celor ce au fost în război și în caz că vor fi murit, soției și copiilor lor.

Va fi supus exproprierei oricine are în plină proprietate sau uzufruct, sau în devălmășie, mai mult de trei sute cincizeci hectare în acelaș județ.

În orice caz nimeni nu va putea avea mai mult de șase sute hectare pământ în plină proprietate sau uzufruct în acelaș județ.

Despăgubirea se va plăti tuturor expropriaților în titluri garantate de Stat cu o dobândă de 5 la sută, fără a se putea face deosebiri între proprietăți după timpul în care se face exproprierea.

Titlurile ce se dau în plată vor fi nominative, declarate imobile prin destinație și neconvertibile. Nu vor putea fi supuse la nici un alt impozit decât acela al venitului. Creanțele privilegiate și ipotecare se vor plăti în bani în analogie cu partea din pământul expropriat.

Proprietățile oricărei persoane morale, publice sau de folos public, asociație, fundație sau instituție, sunt supuse exproprierei, afară de conace până la 5 hectare, chiar când actele de fundațiune, donațiunile, testamentele, ar prevedea neînstrăinarea.

Nu intră în expropriere pădurile, islazurile, morile, herăstraale, fabricile, eleștaele.

Împroprietărirea se va face pe cap de familie sau pe asociați devălmași, avându-se în vedere condiția economică și legală a proprietății expropriatului la 10 Mai 1914.

O lege specială va determina cât mai urgent modalitatea și condițiunile exproprierei.

Pământurile date prin împroprietărire nu vor putea fi înstrăinate în nici un chip timp de treizeci de ani dela data legii speciale de împroprietărire. Rămân în vigoare actualele dispozițiuni pentru schimburi.

Loturile de 5 hectare nu se pot împărți între cei în drept în caz de împărțeață legiuită. Ele trec asupra primăriei domiciliului proprietarului celor 5 hectare pentru formarea domeniului comun al. Primăria va plăti valoarea lotului de 5 hectare celor în drept.

Embaticarii urbani și rurali vor putea răscumpăra embaticul plătind prealabilă indemnitate integrală potrivit unei legi speciale ce va urma.

II.

În ce privește reforma electorală cer:

1) Art. 57. - 65 (exclusiv) să se desființeze și să se înlocuiască prin art. 57 în cuprinderea următoare:

Adunarea deputaților se compune din deputați aleși prin sufragiu universal, întruniți în divizii electorale urbane și rurale, cu vot direct, uninominal și cumulativ.

Votul este secret și cu bile.

Arc drept de vot oricine este major, de naționalitate română și plătește o contribuție directă către Stat.

2) Art. 67—73 (exclusiv) se desființează și se înlocuiesc cu art. 67 în cuprinderea următoare: Pentru Senat corpul electoral este acelaș ca și pentru Camera deputaților.

Alegerea este supusă aceluiași dispozițiuni.

3) La art. 73 se adaugă următorul aliniat: Sfântul Sinod, împreună cu reprezentanții preoților de mir, trimis la Senat, pînă la alegere cu vot secret uninominal și scris de mîna votantului, doi membri.

Orice membru al acestui colegiu bisericesc este eligibil.

Legea electorală va determina condițiile alegerii și mersul operațiunilor electorale. Ea va putea mări numărul reprezentanților bisericii creștine române în Senat.

4) Regele este în drept a numi la începutul fiecărei legislațiuni și pe tot timpul pentru care Senatul este ales 12 senatori în total sau în parte. Ei nu pot fi numiți decât din foștii miniștri de Stat, foști miniștri plenipotențieri în străinătate, foști membrii ai Curții de casație și foști generați în activitate.

C. G. DISSESCU

Urmează două tablouri în cifre arătătoare de unitatea la care se reduce suprafața proprietăților particulare expropriate, cât rămân proprietarului expropriat și cât se ia pentru improprietare.

PARERI ȘI DISCUȚIUNI

Intervenția comoștenitorului care n'a luat parte la admiterea în principiu a partagiului

În No. 25 al „Dreptului” din 9 Maiu 1920, a fost publicată încheerea judecătorei ocolului rural Negoești, județul Dolj, din 21 Octombrie 1919, dată pe când funcționam la acea instanță, prin care stabileam următoarele: 1) Intervenția făcută de terți, nu este admisibilă decât atunci când pricina se găsește înaintea primei instanțe (art. 248 al. 2 Pr. civ.). 2) Încheerea de admitere în principiu a acțiunii de partaj are caracterul unei hotărâri definitive, fiind susceptibilă de apel. 3) Deși după admiterea în principiu, acțiunea de partaj nu se mai găsește în primă instanță, totuși intervenția unui terț, stabilite fiind cele trei caractere cerute de art. 247 Pr. civilă, este în principiu admisibilă, în cazul când se constată că nu toți proprietarii au luat parte la săvârșirea ei, sau când s'ar împărți o avere între persoane cari nu sunt proprietari, de oarece în aceste

cazuri acțiunea de partaj este încă în primă instanță.

În No. 27 tot al acestei reviste din 23 Maiu 1920, sub titlul „Păreri și Discuțiuni”, citesc o observațiune asupra susmenționatei încheeri, care constă în următoarele puncte: 1) Din momentul ce s'a recunoscut că încheerea de admitere în principiu este o hotărâre definitivă, judecata a procedat greșit când a anulat acea încheere, deși constatase că unul dintre comoștenitori nu a figurat în instanța de admitere în principiu. 2) Cel omis avea calea contestației la executarea hotărârei de împărțea. 3) El putea fi introdus în cauză cu ocaziunea formării loturilor. 4) Prin faptul că s'a omis a se cita unul din comoștenitori cu ocaziunea admiterii în principiu, se acoperă lipsa diligenței terțiului care n'a intervenit în timp util în proces, devenind astfel iluzorii dispozițiunile art. 248 Pr. civilă.

La toate acestea răspund în mod succint: 1) Dacă nu se anula încheerea de admitere în principiu pentru motivul că nu toți comoștenitorii erau introduși în cauză, și dacă acel comoștenitor care fusese omis de a fi citat, ar fi apelat încheerea, încontestabil că apelul era perfectamente admis. Dacă nu s'ar fi observat acea omisiune și se proceda la tragerea loturilor, și dacă cel omis, văzând că deși este comoștenitor, totuși nu i s'a atribuit nici o porțiune de teren, în urma apelului ce ar fi făcut, partajul nu ar fi fost valabil, apelul trebuind în ambele cazuri să fie admis în baza art. 197 Cod. civil care prevede că împărțea este inexistentă atunci când toți comoștenitorii nu au luat parte la săvârșirea ei, consecința desființării partajului între părți fiind continuarea stărei de indiviziune și repunerea lucrurilor în starea lor anterioară, ca și cum împărțea n'ar fi avut nici odată ființă. Astfel fiind, este evidentă greșala ce s'ar fi comis, dacă încheerea n'ar fi fost anulată, de oarece pe deoparte s'ar fi emis o hotărâre care certamente ar fi fost invalidată în instanța de apel, iar pe de alta, s'a înlăturat în modul acesta temporizarea procesului, prin căile de atac pe cari cel omis le avea la îndemână, în detrimentul celorlalți comoștenitori. 2) Pentru motivele arătate la punctul 1, cade și observațiunea formulată la punctul 2, de oarece hotărârea de confirmarea partajului nefiind de cât omologarea operațiunilor de împărțire făcute în executarea hotărârei care ordonă ieșirea din indiviziune, greșit s'ar fi procedat dacă se trecea cu vederea inexistența împărței și dacă s'ar fi ajuns la desăvârșirea procesului, adică la executarea hotărârei fără ca judecata să fie preocupată de interesul comoștenitorului omis, întrucât din oficiu este obligată de art. 83 al. 2 L. J. O., de a invoca toate mijloacele de apărare și excepțiunile cari după dreptul comun sunt admisibile în raport cu natura și importanța

afacerii, în cazul când părțile omit acest lucru, incontestabil fiind că introducerea în cauză a moștenitorului omis, era un mijloc de apărare, pentru ca hotărîrea de admitere în principiu să fie dela început validă și pentru ca cel omis să nu mai recurgă la mijloace extraordinare de atac, cum ar fi contestațiunea la executarea hotărîrei de partaj, care urmînd să fie admisă, în cazul când cel omis ar fi uzat de ea, s'ar fi anulat procesul-verbal de punere în posesiunea loturilor și infirmat cartea de judecată.

3) Înalta Curte de casație s. I-a prin deciziunea No. 599 din 19 Octombrie 1910, publicată în „Jurisprudența” No. 36 p. 566 din 1910, a decis că moștenitorii cari n'au figurat în hotărîrea de admitere în principiu a acțiunii de ieșire din indiviziune, pot fi introduși în cauză cu ocaziunea formării loturilor, când nu se modifică loturile fixate prin hotărîrea de admitere în principiu; în speță însă, loturile urmau să fie modificate prin intervențiunea terțiului, de oarece terenul cerut de intervenient făcea parte din terenul care figura în acțiunea de partaj și deci, dacă în urma probelor administrate de intervenient, cererea de intervențiune s'ar fi găsit fundată, acel teren trebuia scos din masa succesorală.

4) Când s'a făcut expertiza, a fost citat la fața locului, conform art. 218 al. 2 Pr. civ., și cel omis în acțiunea de partaj, însă această citare s'a făcut prin diligența expertului, care în nici un caz nu poate acoperi neglijența reclamantilor, iar consecința neglijenței nu poate fi alta decât anularea încheerii de admitere în principiu, indiviziunea continuînd să existe, neaducându-se prin această anulare nici o știrbire principiului celor două grade de jurisdicțiune.

Astfel fiind, acțiunea găsindu-se încă în primă instanță, art. 248 Pr. civilă avea o aplicațiune efectivă în privința admisibilității intervențiunii terțiului, nefiind cazul de a se imputa terțiului lipsa de diligență, ci numai reclamantilor cari au omis de a introduce pe toți comostenitorii în cauză.

ALEXANDRU HAGI-GHEORGHE
Judecător, Craiova

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIA I

Audiența dela 31 Martie 1920

Președinția D-lui G. V. Buzdugan, președinte.

Ministerul de Război cu Andrei Șisu

ACCIDENT DE MUNCĂ. — ASIGURĂRI MUNCITOREȘTI. — STAT, JUDET ȘI COMUNA. — ART 222 ȘI URMĂTORII DIN LEGEA MESERIILOR ȘI ASIGURĂRIILOR MUNCITOREȘTI. — ART. 998 — 1003 DIN CODUL CIVIL.

Dispozițiunile art. 222 și următorii din legea meseriilor, care arată calea ce trebuie

să urmeze lucrătorul care a suferit un accident de muncă în anumite întreprinderi și pretinde o pensie de invaliditate, se aplică și când accidentul a avut loc într-o întreprindere aparținînd Statului, județului sau comunei, iar nu numai atunci când lucrătorul face parte dintr-o întreprindere particulară.

No. 150. — Casată în urmă recursului făcut de Ministerul de Război deciziunea No. 176 | 919 a Curții de Ape București S. III dată în proces cu Andrei Șisu.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l Consilier Gr. Ștefănescu.

S'au asultat: d. avocat Minei în dezvoltarea motivului de recurs și d. avocat St. Vasilăscu în combateri.

Curtea, deliberînd

Asupra motivului de recurs:

„Exces de putere, greșită interpretare a art. 148 din legea pentru organizarea meseriilor și asigurărilor muncitorești din 27 Ianuarie 1912, violarea art. 222, 224, 225 și 226 din aceeași lege, întrucât legea creiază o instanță specială pentru valorificarea dreptului la pensie al meseriașilor”.

Avînd în vedere decizia supusă recursului din care rezultă că intimatul Andrei Șisu a chemat în judecată înaintea trib. Ilfov s. I pe ministerul de Război cerînd obligarea acestui minister ca să-i plătească 10000 lei daune pentru un accident de muncă încercat de numitul intimat pe când lucra la Arsenalul armatei; că tribunalul a admis în parte acțiunea și a obligat pe Ministerul de Război la plata sumei de 5000 lei cu titlu de daune, iar în urma apelului reclamantului, Curtea de Apel prin decizia No. 158 | 916 a majorat cifra daunelor la 6000 lei, respingînd ca nesusținut apelul făcut de Ministerul de Război; că ministerul făcînd opozițiune contra acestei decizii, Curtea a respins opoziția ca nefundată.

Avînd în vedere că, în fața Curții de Apel, Ministerul de Război a susținut că reclamantul nu are acțiune în justiție pentru accidentul a cărui victimă a fost, de oarece singura cale deschisă pentru obținerea unei pensii viageră este aceea prevăzută de art. 222 din legea meseriilor dela 1912; că Curtea a înlăturat acest mijloc de apărare pe considerațiunea că Statul nefăcînd parte din asociațiunea patronală, nu i s'ar aplica dispozițiunile excepționale ale legii asigurărilor muncitorești și prin urmare, întrucât nu face dovada că a despăgubit pe reclamant de daunele încercate, ar avea să răspundă conform procedurii de drept comun.

Considerînd că legea pentru organizarea meseriilor și asigurărilor muncitorești prin art. 222 și următorii prevede formal calea ce trebuie să urmeze lucrătorul care a suferit un accident de muncă în anumite întreprinderi și pretinde o pensie de

invaliditate, ca consecință a acelui accident, arătând că dânsul trebuie să se adreseze corporației care trimite afacerea Casei centrale a meseriilor; că această Cassă dă o hotărîre ce poate fi atacată de asigurat în ultima instanță înaintea Comisiunii de apel, compusă din trei consilieri ai Inaltei Curți de Casație și Justiție; iar prin art. 148 alin. ultim din legea meseriilor se spune precis că art. 998-1003 din codul civil nu sunt aplicabile cazurilor de accidente de muncă, prevăzute în această lege.

Considerând că, din toate aceste texte de lege se vede lămurit că legiuitorul, pentru a înlesni lucrătorilor întrebuințați în anumite industrii și întreprinderi valorificarea drepturilor lor rezultând din accidente de muncă, la care sunt expuși, a creiat o procedură excepțională și sumară derogatorie dela dreptul comun și în mod logic, fără a face vre-o distincțiune dacă accidentul a avut loc într-o întreprindere aparținând Statului, județului sau comunei, sau unui simplu particular.

Considerând că dacă Statul ca patron nu face parte din asociația patronală, de aci nu se poate deduce că lucrătorii din întreprinderile Statului, supuși și ei asigurării, nu ar putea în caz de accident de muncă, să-și urmărească drepturile lor la renta cuvenită după lege, de cât pe calea dreptului comun.

Că, în adevăr, legea ținând seamă de condițiunea particulară a Statului și de garanția de solvabilitate ce înfățișază, prevede că el nu face parte din asociația patronală, creiată pentru constituirea unui fond comun de despăgubiri și înlesnirea astfel prin mutualitate, a scopului urmărit, și declară că Statul este el însuși asigurătorul din întreprinderile sale; că la aceasta se reduce însă deosebirea dintre Stat ca patron și patronul particular, dar încolo, din punctul de vedere al unui accident de muncă întâmplat într-o întreprindere supusă asigurării, legea fără a face vre-o deosebire, după cum întreprinderea este particulară ori a Statului, prevede formal prin art. 148 că Statul va plăti ca și asociația patronală rentele fixate prin această lege, fără a se cerceta cauzele accidentului, cu adăogire însă, că dispozițiunile art. 998 și următorii c. civ., nu sunt aplicabile cazurilor indicate în această lege, ceea ce evident exclude aplicarea dreptului comun și față de Stat, când e chemat a răspunde ca patron de renta de invaliditate pe temeiul acestei legi.

Că, prin urmare, în speță, Curtea de apel a făcut o greșită aplicare a art. 222 și următorii din legea meseriilor, când decide că întrucât Minist. rui de Război nu dovedește că a plătit intimatului o despăgubire pentru infirmitatea pricinuită victimei, aceasta este în drept să se adreseze instanțelor or-

dinare de judecată, spre a obține repararea daunelor încercate.

Că prin urmare, motivul de recurs se găsește întemeiat și cată să fie admis.

Pentru aceste motive, admite.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIA III

Audiența dela 11 Mai 1920

Președinția d-lui N. N. Săulescu, consilier

Gh. D. Mugur cu Aretia General Paladi

LOCATIUNE.—PRELUNGIRE.—CHIRIE.—NEPLATA LA TERMEN.—ART. 2 DIN DECRETUL-LEGE DIN 2 APRILIE. 1920.

LOCATIUNE.—PRELUNGIREA CONTRACTULUI DE ÎNCHIRIERE.—DECRET-LEGE.—PUTEREA LUI LEGALĂ.—INSTANȚE JUDECĂTOREȘTI.—APLICAREA DECRETULUI-LEGE DIN 2 APRILIE 1920.

LOCATIUNE.—PRELUNGIRE.—CONTRACTE CARE EXPIRĂ PESTE DATA DE 23 APRILIE 1922.—ART. 2 DIN DECRETUL-LEGE DIN 2 APR. 1920.

LOCATIUNE.—(CONTRACT DE).—CLAUZĂ DE REZILIERE.—PRELUNGIREA CONTRACTULUI DE LOCATIUNE.—ART. 2 DIN DECRETUL-LEGE DIN 2 APRILIE 1920

1° Prin decretul-lege din 2 Aprilie 1920 prelungindu-se contractele de locațiune chiar când chiriașul nu și-a îndeplinit datoria contractuală de a plăti chiria la termenul stipulat prin contract, dacă a achitat-o în urmă pînă la 20 Aprilie 1920, urmează că este nefundată cererea de evacuare făcută de proprietar pe baza neplății la termenul stipulat a chiriei datorite.

2° Decretul-lege relativ la prelungirea contractelor de închiriere fiind impus de o necesitate urgentă care nu îngăduia așteptarea întrunirii Corpurilor leguitoare, are putere de lege și instanțele judecătorești ca element de ordine prin excelență, trebuie să-l aplice fără a se preocupa de chestiunea constituționalității care aparține factorilor politici.

3° Dispozițiunile art. 2 din decretul-lege de la 2 Aprilie 1920 privitoare la prelungirea contractelor de locațiune se aplică nu numai contractelor de locațiune al căror termen expiră la 23 Aprilie 1920, sau care expiră înainte de Sf. Georghe 1922, ci și acelor a căror durată este mai lungă de cât termenul de prelungire legal.

4° Dispozițiunile art. 2 din decretul-lege de la 2 Aprilie 1920 se aplică în mod general la toți aceia cari nu și-au îndeplinit obligațiunea de a plăti chiria, chiar când în contract era prevăzută clauza de reziliere expresă.

No. 80.—Admisă contestația făcută de Gh. D. Mugur imputernicitul Marelui Legiuni a Cercetașilor din România contra execută-

rei deciziunii civile No. 15 din 9 Februarie 1920, în proces cu Aretia General Paladi și General Paladi soț.

S'au ascultat: D-nii avocați N. Voinescu în susținerea contestației și N. Alexandrescu în combateri.

Curtea,

Având în vedere contestațiunea făcută de Asociația Cercetașilor din România prin petiția înreg. la No. 1210 din 21 Aprilie 1920, contra executării deciziunii acestei Curți No. 15 | 920 prin care s'a declarat reziliat pe ziua de 23 Aprilie 1920, contractul de închiriere al imobilului din calea Dorobanților No. 40 și 52, intervenit între D-na Aretia Paladi ca proprietară și Asociația Cercetașilor ca chiriaș, pe termenul dela 23 Aprilie 1919 până la 24 Aprilie 1924, pentru neplata la termen a chiriei prevăzute în contract.

Având în vedere că această constatațiune este bazată pe dispozițiunea art. 2 din decretul-lege din 2 Aprilie 1920 pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași, care dispunând că beneficiază de prelungirea închirierii prevăzută la art. 1 al aceluiaș decret, adică până la Sf. Gheorghe 1922 și chiriașii cari, întrunind condițiunile prevăzute de art. 1, nu s'au conformat obligațiunei impusă prin contract, numai în ce privește plata chiriei, chiar în cazul când s'ar fi obținut în contra lor hotărâri definitive de evacuare neexecutate, cu condițiune însă ca, până la 20 Aprilie st. n. 1920 să plătească chiria datorită pe trecut și cea exigibilă pentru viitor, după sporul stabilit prin art. 6.

Având în vedere că intimatul susține că dispozițiunile relative la prelungirea contractelor de închiriere, prevăzute în decretul-lege din 2 Aprilie 1920 nu se aplică în speță, în primul rând pentru motivul că contractul intervenit între părți conținea clauza rezolutorie în favoarea proprietarului în caz de neplata chiriei, deci un drept câștigat anterior decretului-lege pe care acesta nu avea puterea de a-l desființa fără a lovi într'un interes înalt de ordine publică.

Având în vedere că rezultă din art. 2 din decretul-lege că chiriașii beneficiază de prelungire în anumite condițiuni, chiar când nu și-au îndeplinit obligațiunea contractuală de a plăti chiria, că deci decretul-lege a considerat că dreptul la locuință al chiriașului primează până și drepturile câștigate, bine constatate, ale proprietarului, rezultând din călcarea principalei obligațiuni a chiriașului, aceia de a-și plăti chiria la termen, că deci prima obiecțiune a intimatului este nefundată.

Având în vedere că intimatul obiectează în al doilea rând că dispozițiunile decretului-lege nu se pot aplica, întrucât prin atingerea drepturilor patrimoniale și prin suspendarea cursului judecătii, ele se pun în contradicțiune cu garanțiile acordate de Constituțiune.

Având în vedere că decretul-lege relativ la prelungirea contractelor de închiriere se impune printr'o necesitate urgentă care nu îngăduia așteptarea întrunirii Corpurilor legiuitoare; că din această cauză ratificarea lui ulterioară nu poate fi pusă la îndoială, iar cenzura dispozițiunilor legislative din punctul de vedere al constituționalității, mai cu deosebire în timpurile de grave prefaceri prin care trecem, aparține factorilor politici, puterea judecătorească urmînd a păstra în această privință toată rezerva ce se impune elementului de ordine prin excelență ce ea trebuie să constituie.

Având în vedere că în al treilea rând intimatul obiectează că art. 2 nu se aplică la contractele mai lungi de cât termenul de prelungire legal, întrucât se referă la contractele arătate în art. 1 în care se vorbește numai de contractele deja expirate, dar prelungite în virtutea legii sau de contractele care expiră conform condițiunilor convenite înainte de Sf. Gheorghe 1922.

Considerând că, art. 1 din decretul-lege declară prelungite de drept în folosul chiriașilor până la Sf. Gheorghe 1922 toate închirierile de imobile ale căror termene expiră la Sf. Gheorghe 1920, precum și cele în curs de executare cu termene înainte de Sf. Gheorghe 1922, ori prelungite prin efectul decretelor-legi anterioare, precum și acele care se vor încheia ulterior pe un termen mai scurt.

Având în vedere că prin această enumerare, decretul-lege epuizează toate ipotezele posibile și stabilește astfel în mod indirect principiul că nici un contract de închiriere în vigoare sau viitor nu poate lua sfârșit fără voința expresă a chiriașului înainte de Sf. Gheorghe 1922, stabilind numai câteva excepții strict limitative, între care în contra chiriașilor care nu-și îndeplinesc exact obligațiunile contractuale.

Având în vedere că art. 2 limitează până și această excepție, în favoarea chiriașilor cari nu s'au conformat obligațiunei de plata chiriei chiar când evacuarea a fost ordonată de justiție, dar neexecutată.

Considerând că, dacă art. 2 se referă în treacăt la condițiunile arătate în art. 1, aceste cuvinte nu pot fi înțelese în sensul că art. 2 își limitează beneficiile la cele 4 cazuri de prelungire prevăzute la art. 1.

Că, dacă, în afară de aceste 4 ipoteze nu mai există o a cincea pentru care s'ar putea concepe o prelungire, nu putem vedea în art. 1 de cât stabilirea unui principiu general căruia sunt subordonate toate contractele în curs la Sf. Gheorghe 1920 sau încheiate după Sf. Gheorghe 1920 și care au termene conform clauzelor din ele înainte de Sf. Gheorghe 1920.

Că, deci, art. 2, când se referă la art. 1, înțelege a porni dela același principiu general și a nu face nici-o distincțiune între contractele de închiriere din

punctul de vedere al duratei convenției dintre părți.

Că nici nu s'ar putea înțelege ca legea să fi putut favoriza pe chiriașii răi platnici al căror contract expiră între Sf. Gheorghe 1920 și Sf. Gheorghe 1922 și să fi exclus dela favoarea unei prelungiri a contractului pe acei chiriași, rămași în urmă cu plata chiriei, care prin efectul condițiilor obținute în mod liber dela locator au avut un drept de folosință cu o durată mai lungă de cât cei dintâi și a căror culpă se prezintă întocmai sub același aspect.

Că, a înțelege art. 2 în felul arătat, nu însemnează deci a-i da o interpretare largă, cece desigur nu ar fi admisibil față de o lege cu caracter excepțional și deci de strictă interpretare, ci numai a confirma și mai mult principiul care rezultă din art. 1 și din întregul text al legii ca toți chiriașii să rămână în locuințele ce ocupă.

Considerând deci că și această obiecțiune a intimatului este nefundată, că, însă, bineînțeles că contractul nu poate reînvia cu condițiunea duratei astfel cum a fost stipulată, ci urmează a beneficia numai de termenul de prelungire legală, adică Sf. Gheorgh 1922.

Având în vedere că intimatul mai susține în fine că art. 2 nu se aplică la contractele care conțin, ca în cazul de față, clauza rezolutorie expresă în caz de neplata chiriei la termen.

Considerând că, din contră, art. 2 arată în mod expres că beneficiul prelungirii se aplică în mod general la toți aceia cari nu și-au îndeplinit obligațiunea de a plăti chiria, iar art. 4 vorbește de clauze de reziliere facultativă de altă natură care ar fi atras o hotărâre de reziliere.

Considerând deci că pentru toate aceste motive, contestațiunea este fundată și urmează deci a fi admisă.

Pentru aceste motive, admite contestația.

Semnati: I. G. Manu, Gr. Conduratu, M. Mosgos.

O p i n i u n e.

Având în vedere că prin decisiunea acestei Curți No. 15 | 1920 s'a declarat reziliat pe ziua de 23 Aprilie 1920, contractul de închiriere a imobilului din Calea Dorobanți No. 40—42, intervenit între asociația Cercetașilor Români și D-na Aretia General Paladi pentru nerespectarea clauzei rezolutorii din contract relativ la plata chiriei.

Având în vedere că la executarea acestei deciziuni, asociația Cercetașilor a făcut contestațiunea de față și a cerut să se constate că nu se mai poate executa.

Având în vedere că intimata Aretia General Paladi s'a opus la admiterea contestațiunii și a invocat între altele și motivul că asociațiunea cercetașilor având încheiat cu dânsa un contract cu termen peste 23 Aprilie 1922, din această cauză nu poate să beneficieze de decretul-lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași cu data de 2 Aprilie 1920.

Având în vedere că contestațiunea făcută se bazează pe dispozițiunea art. 2 din acest decret-lege, care prevede că beneficiază de prelungirea închirierii până la Sf. Gheorghe 1922 și chiriașii cari, întrunind condițiunile prevăzute de art. 1, nu și-au îndeplinit obligațiunea contractuală cu privire la plata chiriei, chiar în cazul când s'ar fi obținut contra lor hotărâri definitive de evacuare neexecutate, cu condițiune însă că până la 20 Aprilie 1920 să plătiască chiria datorită pe trecut și cea exigibilă pentru viitor după sporul stabilit de art. 6.

Având în vedere că în art. 1 la care se referă art. 2 se vorbește numai de contractele al căror termen expiră la Sf. Gheorghe 1920, precum și acele în curs de executare cu termen înainte de Sf. Gheorghe 1922, ori prelungite prin efectul decretelor-legi anterioare, precum acelea ce se vor încheia ulterior pe un termen mai scurt.

Că, prin urmare, decretul-lege după ce arată prin art. 1, ce contracte se prelungesc și în ce condițiuni, prin art. 2 mai prevede o altă serie de beneficiari, prelungind închirierea cu anumite condițiuni până la Sf. Gheorghe 1922 și pentru chiriașii contra cărora s'au dat hotărâri definitive de evacuare pentru neplătă de chirie.

Că într'ânsul nu există nici o dispozițiune care să se ocupe de contractele de închiriere cu termene peste termenul legal de prelungire, cum este contractul de închiriere în speță, al cărui termen expiră la Sf. Gheorghe 1924, deci asemenea contracte nu intră în prevederile decretului-lege din 2 Aprilie 1920 care având un caracter cu totul excepțional nu ar cadra cu scopul pentru care a fost creat, dacă is'ar da interpretări mai largi,

Pentru aceste considerațiuni, sunt de opiniune a se respinge contestația.

Semnat: N. N. Săulescu.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIA II

Audiența dela 18 Februarie 1926.

Președinția D-lui D. Volanschi președinte.

Soc. „Dacia-România” cu Dr. N. Turcanovici.

APEL. — HOTĂRÂRI PREMERGĂTOARE. — REPUNEREA LOR ÎN DISCUȚIE.
ART. 323 PR. CIVILĂ.APEL. — INCIDENT DE INCOMPETINȚĂ. — PROPUNEREA LUI LA PRIMA
INSTANȚĂ. — REPUNEREA ÎN DISCUȚIUNE ÎN INSTANȚA DE APEL. —
ART. 323 PR. CIVILĂ.

1° Potrivit principiului din art. 323 pr. civilă, procedura înaintea primei instanțe formând un tot indivizibil, apelul contra hotărârei date asupra fondului implică cu necesitate posibilitatea discuțiunii tuturor incidentelor rezolvite prin încheeri premergătoare, astfel apelul repune în discuție toate incidentele rezolvite prin jurnale anterioare fără a fi nevoie ca să se menționeze în mod special că se apelează și acele încheeri.

2° Apelul asupra fondului pune în discuție incidentul de incompetență, dacă acest incident a fost propus la prima instanță, în *limine-litis* conform art. 111 pr. civilă.

No. 165. — Respins ca nefundat incidentul ridicat din partea oponentului Dr. N. Turcanovici în proces cu Soc. „Dacia-România”

Curtea,

Având în vedere că Societatea generală de asigurare „Dacia-România” a făcut apel în contra sentinței comerciale a tribunalului Roman No. 32 din 1 Mai 1919, prin care s'a admis în parte acțiunea intentată de Dr. N. Turcanovici și s'a obligat Societatea să-i plătească suma de 10000 lei ca despăgubiri, 400 lei pe timp de 20 zile cât a stat în Sanatoriu, cu procente de 6% pe an, cu începere dela data intentării acțiunii și până la achitare, plus 1000 lei cheltueli de judecată.

Curtea, prin deciziunea comercială No. 16 din 6 Octombrie 1919 a decis că tribunalul Roman era incompetent ca să judece acțiunea intentată de Dr. N. Turcanovici și în consecință a reformat sentința tribunalului și a dispus ca să se trimeată dosarul la tribunalul Ilfov spre a judeca afacerea.

Având în vedere că Dr. N. Turcanovici a atacat cu opoziție decizia Curței și a susținut că Societatea de Asigurare „Dacia-România” nu poate discuta înaintea Curței de Apel incidentul de incompetență, pentru motivul că n'a făcut apel asupra jurnalului tribunalului prin care acest incident a fost respins.

Având în vedere că art. 322 pr. civ. stabilește principiul că în contra hotărârelor premergătoare, date înainte de judecarea fondului, nu se poate face

apel de cât deodată cu hotărârea asupra fondului; că interpretarea logică a acestei dispozițiuni, nu poate conduce de cât la concluzia că prin apelul în contra hotărârei dată asupra fondului, se pot pune în discuție toate incidentele rezolvite prin jurnale anterioare, fără a fi nevoie ca să se menționeze în mod special că se apelează și acele încheeri; că procedura înaintea primei instanțe formează conform principiului din art. 423 pr. civ. un tot indivizibil, că prin urmare apelul asupra hotărârei dată asupra fondului, implică cu necesitate posibilitatea discuțiunii tuturor incidentelor rezolvite prin încheeri premergătoare, că această interpretare satisface în totul spiritul legiuitorului, care a revizuit procedura civilă în 1900 și care a avut de scop ca să înlăture străgănirea proceselor; că, nu s'ar atinge acest scop dacă într'un sistem de formalizări excesiv, s'ar admite că numai acele incidente pot fi discutate, care au format obiectul unei declarațiuni de apel speciale. Acest sistem nu corespunde nici sensului evoluțiunii instituțiilor procedurale, care tinde către simplificarea și eliminarea formelor care nu prezintă nici o utilitate.

Având în vedere că apelul fiind devolutiv, în instanța de apel se poate pune în discuție, atât fondul cât și toate incidentele procesului, fără a fi necesar a se face apel asupra flecăreia în parte.

Că, în specie, înaintea tribunalului s'a ridicat incidentul de incompetență *ratione personae*, că chestiunea necompetenței privește însăși hotărârea dată asupra fondului, indiferent de împrejurarea că incidentul a fost rezolvit prin un jurnal anterior, de oarece discuția poartă tocmai asupra chestiunii dacă tribunalul era competent să statueze asupra acțiunii și deci dacă hotărârea nu este viciată din cauza incompetenței; că prin urmare, apelul asupra fondului pune în discuție incidentul de incompetență, din moment ce acest incident a fost propus la prima instanță în *limine litis* conform art. 111 pr. civ.

Pentru aceste motive, în majoritate, admite incidentul.

Semnații: D. Valanschi, C. Vărgolici, N. N. Gane.

Osebită parere

Subsemnații suntem de părere că incidentul de incompetență nu poate fi discutat înaintea Curței pentru următoarele motive:

Având în vedere incidentul ridicat de oponent de neadmisibilitatea apelului asupra necompetenței *ratione personae* ridicată întâi înaintea Tribunalului și rezolvată de tribunal prin jurnalul No. 3329 din 18 Spetembrie 1918 prin respingerea lui, de oarece acest jurnal n'a fost apelat odată cu fondul prin petiția de apel.

Având în vedere concluziunile puse de Societatea „Dacia-România», intimată în opoziție, că întrucât apelul e devolutiv de instanță, chestiunea necompetenței poate fi discutată în apel, deși prin petiția de apel nu se atacă în special și jurnalul dat asupra acestei chestiuni, iar sentința dată asupra fondului nu vorbește nimic de ea.

Considerând că, după cum rezultă din lucrările de la dosarul tribunalului, incidentul de necompetență ridicat de reprezentantul Societății „Dacia România” și consistând în cererea de declinare a competenței din partea tribunalului de a judeca acest litigiu, întrucât după dispozițiile art. 38 din condițiile generale de asigurare consimțite de părțile contractante prin contractul de asigurare încheiat între ele orce contestație sau raport juridic dintre contractant și Societate, este numai de competența instanțelor judecătorești de Ilfov, a fost rezolvit de tribunal prin jurnalul No. 3329 din 18 Septembrie 1918.

Că în petiția de apel din 31 Mai 1919 prin care se atacă sentința No. 32 din 1 Mai 1919, nu se apelează și jurnalul dat asupra competenței, iar în corpul sentinței No. 32 nu se mai vorbește nimic de incidentul respins.

Considerând că, în contra hotărîrilor premergătoare date înainte de judecarea fondului, preserie art. 323 pr. civ. nu se va putea face apel de cât odată cu hotărîrea asupra fondului.

Că din însuși cuprinsul acestui text rezultă că hotărîrile permegătoare trebuie să facă obiectul unei mențiuni de apel aparte, cu atât mai mult când nu sunt pronunțate în aceeași audiență cu hotărîrea asupra fondului și că deci în această din urmă hotărîre nu se vorbește nimic de chestiunea care a făcut obiectul hotărîrii premergătoare.

Că, din faptul că apelul este devolutiv, nu se poate deduce că implicit acest apel cuprinde și atacarea tuturor chestiunilor și incidentelor cari au făcut obiectul unor hotărîri premergătoare rezolvate în alte audiențe, și că deci prin efectul devolutiv al apelului toate aceste chestiuni și incidente pot fi discutate din nou în apel.

Că această interpretare ar fi cu totul în contra spiritului și literei art. 323 pr. civ.

Considerând că în special hotărîrea premergătoare dată asupra incidentului de necompetență propus de reprezentantul Societății „Dacia-România” fiind dată anterior sentinței asupra fondului, ea trebuia să fie menționată în petiția de apel prin care se atacă sentința asupra fondului, cu atât mai mult că acest incident de necompetență trebuind să fie propus și revolvat conform art. 108 pr. civ. înainte d orice apărare asupra fondului, el face obiectul

unei hotărîri aparte fără nici un amestec cu fondul afacerii.

Că apelantul trecând asupra lui prin apelul său, e prezumat că dânsul a acceptat competența tribunalului de Roman și a Curței de Apel din Iași.

Semnafi: C. N. Busduganu, I. Stănescu—Buzeu.

TRIBUNALUL PRAHOVA

SECȚIA I-a

Audiența dela 3 Martie 1920

Preșidenția d-lui N. D. Hariton, prim-președinte

Astra Română cu G. Stoenescu

CONCESIUNI PETROLIFERE. — PROPRIETATE REAL. — VALORIFICAREA DREPTULUI SĂU DE REDEVENȚĂ. — LEGEA CONSOLIDĂRIILOR PETROLIFERE DIN 1 Iunie 1913. — SUSPENDAREA EI PRIN DECRETUL-LEGE No. 4113/919.

Cu toate că prin decretul-lege 4113/919 se suspendă până la șase luni după încheierea păcei generale, legea consolidărilor petrolifere din 1 Iunie 1913, totuși prin această suspendare nu se exclude putința pentru proprietarul real, pe terenul căruia o concesiune a fost stabilită prin aplicațiunea din acel moment a legii de consolidare, să-și valorifice în urma suspendării ei dreptul de redevență cuvenit, conform principiilor cuprinse în aceeași lege care singură validează o asemenea concesiune.

No. 1516. — Respins ca neîntemeiat incidentul ridicat de Societatea „Astra Română” în proces cu chematul în garanție G. Stoenescu tinzând la suspendarea judecării acțiunii.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat de pârâta Societatea „Astra Română” și de chematul în garanție G. Stoenescu, în sedința dela 23 Februarie 1920, prin care tind la suspendarea judecării acțiunii în discuțiune pe motiv că legea consolidărilor petrolifere, pe dispozițiunile căreia reclamanții își întemeiază acțiunea, este suspendată în aplicațiunea ei prin decretul-lege cu No. 4113 din 20 Septembrie 1919, până la 6 luni dela data încheerii păcei generale;

Având în vedere concluziunile orale și scrise puse de împricinați asupra acestui incident și actele invocate;

Având în vedere că prin acțiunea în discuțiune reclamanta Maria I. Irimia din comuna Băicoiu, județul Prahova, în calitate de coproprietară cu frații săi pârâții Toma și G. I. Anghelache, din aceeași comună, asupra terenului petrolifer prevăzut în acțiune, concedat de aceștia singuri chematului în garanția C.

Stoenescu, iar de aceasta societății pârâte „Astra Română”, și reclamantul Ion Popescu din București, str. Dr. Iatropol No. 15, în calitate de cesionar asupra redevenței cuvenită celei dintâiu din această concesiune, cheamă în judecată pe sus numiții pârâți, pentru ca pe deoparte să se stabilească pe calea justiției dreptul reclamantei Maria I. Irimia, de coproprietară împreună cu frații săi, asupra terenului menționat, și în consecință să i se fixeze judecătorește quantumul real al redevenței, cuvenită în atari împrejurări, conform dispozițiilor art. 49 și urm. din legea consolidărilor, iar pe de altă parte să fie obligată pârâta Societatea „Astra Română” să predea în natură redevența, astfel stabilită, reclamantului Ioan Popescu, în calitatea sa arătată mai sus;

Având în vedere că în sprijinirea incidentului lor, concesionarii pârâți sus arătați se întemeiază pe redacțiunea strictă a decretului-lege menționat, care suspendă fără nici o rezervă aplicațiunea legii consolidărilor petrolifere, până la 6 luni după încheerea păcei generale; în consecință, susțin dâșii, că, de oarece acțiunea în discuțiune își are sorgintea măcar în parte, în ce privește stabilirea redevenței, în dispozițiunile acestei legi (art. 49 și urm.), ea urmează să aibă aceiaș soartă, și în consecință să fie suspendată pe tot acest interval de timp.

Având în vedere că reclamantii, în apărarea făcută asupra acestui incident, au susținut în prim rând că, cu toată redacțiunea fără rezerve a textului din decretul menționat, aplicațiunea lui nu trebuie întinsă dincolo de rațiunea, care a determinat pe legiuitor să dicteze o asemenea suspendare, și care în mod neîndoelnic este: luarea unei măsuri prin care să imobilizeze în mâinile actualilor deținători, terenurile și drepturile petrolifere, în vederea unei noi reglementări de ordin politic-economic național a drepturilor de această natură, că această rațiune a suspensiunii, pretind reclamantii, nu ar avea nici un motiv să împedice pe proprietarul real—asupra terenului căruia o concesiune a fost stabilită, pe temeiul legii menționate, anterior suspensiunii ei, de a-și valorifica, conform cu această lege, drepturile sale decurgând dintr-o atare concesiune, care, în orice alt mod, nu ar avea nici o valoare juridică față de dânsul, în baza principiilor din dreptul comun, și aceasta mai ales atunci când, prin dispozițiunea formală a decretului de suspensiune, drepturile căști-

gate până în acel moment de concesionar, în temeiul legii suspendate sunt respectate, și posibilitatea pentru dânsul a continuării exploatării recunoscută; că o asemenea împedicare, au arătat în fine reclamantii, ar fi nu numai înechitabilă, căci ar lipsi în mod arbitrar și nejustificat pe proprietarul unui teren, care nu a participat la concesionarea lui, de orice folosință a dreptului său, pe tot intervalul de timp cât durează suspensiunea, dar ar fi și nejuridică, căci s'ar refuza fără motiv examinarea dispozițiunilor legii suspendate, cu privire la fapte anterioare, care constituiesc o consecință a aplicațiunii legii dinaintea momentului suspensiunii, și care nu pot fi atinse prin suspensiunea sau abrogarea ulterioară a legii care le-a creiat;

Având în vedere că este exact în drept, că textul decretului-lege menționat, declară suspendată, până la șase luni după încheerea păcei generale, legea consolidărilor petrolifere din 1 Iunie 1913, și aceasta fără a face vre-o rezervă sau distincțiune; că însă nu este mai puțin adevărat, că consecința pe care căută să o extragă pârâții din acest mod de exprimare a textului decretului, este cel puțin exagerată, atunci când dâșii pretind că, din cauza acestei redacții, judecătorii sunt dator să refuze în mod general rezolvarea pe temeiul acestei legi, a oricărui conflict de drepturi ivit între împricinați, chiar și atunci când faptele din cari derivă sunt anterioare datei suspensiunii;

Având în vedere că orice dispozițiune legislativă, prin aplicațiunea ei până la un moment dat, creiază diferite situațiuni de drept și de fapt, ale căror consecințe pot fi cauză de serioase conflicte pentru părți, și a căror rezolvare nu se poate concepe, decât prin aplicațiunea legii, care le-a servit drept sorginte, că soluționarea unor atari chestiuni devine inexorabilă, odată ce ele s'au produs. și suspendarea sau abrogarea ulterioară a legii nu poate avea nici un efect, asupra consecințelor ce decurg, cu acest chip, din aplicațiunea ei de până atunci.

Având în vedere că, prin textul decretului-lege sus arătat, se suspendă pur și simplu legea de consolidare; că, de oarece, pe de o parte, efectul oricărei suspensiuni nu se poate întinde decât în viitor, dela data suspensiunii înainte, iar pe de altă parte, obiectul legii de consolidare, astfel după cum îl arată precis titlul ei, este regularea și consolidarea drep-

tului de concesiune petroliferă, în acest sens și pentru stabilirea unui astfel de drept, trebuie înțeleasă prohibițiunea creiată de legiuitor printr-o atare suspensiune a legii.

Că dacă în vederea scopului urmărit de legiuitor prin această suspensiune, și care nu poate să fie altul decât cel arătat mai sus, la expunerea susținerilor reclamantilor se explică lesne stabilirea pentru viitor a drepturilor ce se creiau pentru concesionarii de petrol prin legea de consolidare (a cărei țintă arătată în expunerea de motive a legii dela 1904, este întărirea și asigurarea dreptului concesionarului, tinzând prin aceasta la încurajarea industriei petrolifere la noi în țară), este a se merge dincolo de acest scop, atunci când, fără să fie vorba de o aplicare propriu zisă a legii de consolidare, în vederea asigurării dreptului concesionarului, s'ar refuza de plano orice examinare a dispozițiilor legii, chiar în privința consecințelor ce decurg din situațiuni creiate prin aplicațiunea de până atunci a legii, la fapte anterioare datei suspensiunii.

Că de altfel nu se poate în mod juridic admite, că atât timp cât concesiunea stabilită pe baza legii sus arătată, își păstrează toate efectele ei legale în viitor, în mâinile actualului concesionar, căruia decretul îi recunoaște formal putința de a-și continua exploatarea, când este vorba de corelativul acestei obligațiuni, pusă de lege proprietarului real, pentru respectarea concesiunii încuviințată de altu și anume îndatorirea pe care aceiaș lege o stabilește în sarcina celui dintâiu de a plăti proprietarului sus arătat o justă redevență, al cărui quantum să-l stabilească justiția, această îndatorire a concesionarului să fie impedită în valorificarea și realizarea ei, tocmai prin măsura de suspensiune luată de legiuitor în vederea stăvilirii dreptului concesionarului.

Având în vedere că în aplicațiunea practică a textelor de lege, cu privire la conflictele dintre impricinați, judecătorii sunt ținuți, nu de a urmări fără scrutare litera textului, astfel după cum, în interesul cauzei au susținut părății, ci de a desprinde din texte înțelesul lor, având continuu în vedere scopul urmărit de legiuitor, prin dispozițiunile luate, și ținând totdeauna seamă de principiul cunoscut în materie de interpretare, că aplicațiunea unei legi trebuie mărginită în limitele rațiunei care o creiază.

Având în vedere că pe temeiul acestor principii de interpretare, care mai ales în privința decretelor legi caută a-și avea cea mai completă aplicațiune, tribunalul ținând seamă atât de cuprinsul decretului menționat, cât și de scopul urmărit de legiuitor prin edictarea lui, atât cât acest scop se poate prevedea din cuprinsul decretului și din scurtele rapoarte ce însoțesc celelalte decrete anterioare,

apărute puțin timp înainte, în aceeași ordine de idei, constată că legiuitorul, suspendând legea de consolidare, a înțeles să-i împiedice efectele ce ar fi produs prin aplicațiunea sa, numai din punct de vedere al drepturilor ce ar fi putut creia în favoarea concesionarilor de petrol, dela data suspensiunii înainte; că prin urmare, prin această suspensiune, nu se exclude puțința pentru proprietarul real, pe terenul căruia o concesiunea a fost stabilită prin aplicațiunea din acel moment a legii de consolidare, să-și valorifice în urma suspensiunii ei, dreptul de redevență cuvenit, enform principiilor cuprinse în aceeași lege, care singură validează o asemenea concesiune.

Că așa fiind, incidentul este neîntemeiat și urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, redactate de d. judecător Al. Gânțoiu, respinge incidentul.

Semnați: N. D. Hariton, Al. Gânțoiu.

Activitatea extra-judecătorească în Ardeal

Parchetul general de pe lângă Curtea de apel din Timișoara, în vedere că dreptul și procedura penală română sunt necunoscute magistraților din circumscripția acelei Curți, iar acei veniți din vechiul regat sunt de asemenea străini în ce privește dreptul și procedura penală ungară, încă în vigoare în acele ținuturi alipite la patria mămă, a luat o frumoasă inițiativă în scopul de a face să fie cât mai repede cunoscute ambele legiuri.

Prin o ordonanță dată la 5 Iunie 1920, d-l procuror general Dr. M. Gropșian, dispune ținerea unor conferințe juridice, în sala de recepție a parchetului general, la care sunt obligați să asiste procurorii tribunalului Timișoara, precum și șefii parchetelor de pe lângă tribunalele Arad, Lugoj și Caransebeș.

Aceste prelegeri au și început la 7 Iunie când d-l Eugen Mt. Șendrea, procuror general substitut pe lângă Curtea din Timișoara, a ținut prima conferință cu privire la dreptul și procedura penală română. D-l dr. Cristof Feher, substitut de procuror general, prim-procuror la parchetul tribunalului Timișoara, va ține prelegeri de drept și procedură penală ungară și apoi d-l dr. M. Gropșian va comenta ambele legiuri.

Conferințele se vor ține de 3 ori în fiecare săptămână, Lunea, Mercuria și Vinerea, dela ora 4—6 p. m.

Felicităm călduros pe inițiatorii acestor conferințe de mare interes pentru bunul mers al justiției în ținuturile alipite la patria mămă.